

Єпринцев П.С.

*кандидат юридичних наук, доцент, проректор
Донецького державного університету внутрішніх справ – директор
Криворізького навчально-наукового інституту
ORCID <https://orcid.org/0000-0002-9790-9565>*

ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ РОЗБОЯМ ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ ГРУПАМИ

Криміногенна ситуація, стан захисту права власності викликає незадоволення населення і є реальною загрозою національній безпеці та процесу реформ, які проводяться в нашій державі. Серед основних причин слід назвати відсутність належно організованої та ефективної взаємодії у діяльності правоохоронних органів. Як наголошує ряд науковців, процеси інтеграції злочинних елементів поки що випереджають інтеграційні процеси в державних правоохоронних органах, а у сучасних умовах розвитку організованої та професійної злочинності для досягнення вагомих результатів у боротьбі з нею від правоохоронних органів очікується більш ефективна робота щодо запобігання кримінальним протиправним виявам, що передбачає якісно новий рівень організації взаємодії органів досудового розслідування, оперативних підрозділів та інших уповноважених суб'єктів при виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень. [1, с. 109]. Саме кримінальні процесуальні відносини таких суб'єктів в оновленому правовому полі й формують взаємообумовлений зв'язок, необхідний для виконання завдань кримінального провадження.

Центральним суб'єктом системи запобігання злочинності в державі є МВС України, зокрема Національна поліція України (НПУ) як структурна складова, що забезпечує внутрішню безпеку держави в напрямі здійснення профілактики злочинності та виявлення, розкриття і розслідування більшості кримінальних правопорушень.

Як зазначає В. В. Семененко, сьогодення вимагає швидких кроків, що мають удосконалити діяльність НПУ в контексті взаємодії її структурних підрозділів, адже розбалансованість, конкуренція й ієрархічний поділ на нових і старих поліцейських призвів до негативної зміни рівня, структури та динаміки злочинності в Україні, а також розвалу існуючої недосконалої системи запобігання злочинності та проблем здійснення профілактики злочинів. Прорахунки у профілактиці злочинів зумовлені неефективною політикою щодо кадрового забезпечення НПУ, корупцією в її підрозділах, недосконалою системою оцінки роботи працівників, діяльність яких спрямована передусім не на профілактику злочинів, а на їх розкриття, що неминуче призводить до збільшення кількості останніх. Тому, формуючи систему запобігання злочинності, НПУ необхідно використовувати досвід минулого, не допускаючи при цьому запозичення елементів, що не виправдали себе: надмірна централізація профілактичної діяльності та її спеціальне структурне забезпечення на всіх рівнях управління підрозділами поліції; використання єдиних для всієї країни форм і методів; показуха, захоплення кількісними показниками тощо. Система запобігання злочинності повинна будуватися з урахуванням нових соціально-економічних умов, характерних для криміногенної ситуації, нової ролі держави, а також відповідати існуючим демократичним цінностям та являти собою комплекс заходів, спрямованих на виявлення, ней-

тралізацію або усунення причин злочинності, її окремих видів, а також умов, що її породжують, а також здійснення профілактичного впливу на осіб, поведінка яких свідчить про реальну можливість вчинення ними злочинів або продовження злочинної діяльності. Обов'язком органів і підрозділів МВС України, зокрема НПУ, є організація запобіжної діяльності як безпосередньо, так і через підвідомчі їм структури. Пріоритетними напрямками НПУ у профілактиці злочинів повинні стати залучення та співробітництво представників різноманітних політичних партій і течій, релігійних конфесій, засобів масової інформації, відродження та заохочення створення громадських структур профілактичної спрямованості (добровільних народних дружин, громадських пунктів охорони порядку, рад профілактики на підприємствах), так і, всіляко підтримання різноманітних наглядових рад, рад навчальних закладів, піклувальних, добродійних та інших організацій. Не варто нав'язувати населенню готових форм участі у профілактичній діяльності, необхідно стимулювати, заохочувати й розвивати громадянську активність, основу на прагненні людей об'єднатися з метою захисту від злочинних посягань (громади, асоціації батьків і вчителів, об'єднання представників малого бізнесу тощо) [2, с. 180–181].

Необхідність реального підвищення ефективності запобіжної діяльності НПУ обумовлює важливість розроблення особливої системи стимулювання активної участі галузевих служб з урахуванням їхніх пріоритетів у роботі щодо запобігання злочинам. Ефективність профілактичної діяльності поліції залежить від злагодженості її дій, тобто від взаємодії органів і підрозділів Національної поліції, а також від тісного взаємозв'язку з населенням, тобто від співробітництва з їх громадськими формуваннями, організаціями, установами та окремими громадянами, та від співпраці із засобами масової інформації, зокрема використання їх для комунікації з громадськістю.

За великим тлумачним словником української мови «взаємодія» означає взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджену дію між ким-, чим-небудь; з точки зору фізики – це взаємний вплив тіл та частинок, який зумовлює зміну стану їхнього руху. Взаємодіяти – перебуваючи у зв'язку, взаємно проявляти дію або погоджено взаємно діяти, бути у взаємодії [3, с. 184].

Кримінологія розглядає взаємодію як форму зв'язку елементів системи, за допомогою якої вони, взаємодоповнюючи один одного, створюють умови для успішного функціонування в цілому [4; 5]. Також взаємодію розглядають як управлінську функцію, що спрямована на перетворення системи індивідуальної на спільну, узгоджену за місцем, часом і метою діяльності, а також як процес обміну інформацією [6, с. 184].

Отже, взаємодія органів і підрозділів НПУ в запобіганні розбоям – форма організації, що передбачає співробітництво та партнерство органів і структурних підрозділів поліції у розробленні, плануванні та проведенні комплексу заходів із запобігання розбоям, що ґрунтується на принципах взаємоузгодженості дій та взаємодоповнення здійснюваних заходів.

У 2012 р. був прийнятий чинний КПК України, який визначив низку дій, можливість проведення яких забезпечує ефективну фіксацію фактів кримінальних правопорушень, із запровадженням негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД). Відповідно до ст. 246 КПК України, НСРД визнається різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню та проводяться у випадках, якщо відомості про злочин та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб [7].

Необхідність взаємодії оперативних підрозділів та слідчих обумовлена загальними завданнями щодо швидкого запобігання, виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, наявністю об'єктів їх взаємодії, водночас специфікою сил, засобів і методів, що вони застосовують.

Засоби та методи, що використовують слідчі та оперативні підрозділи, регламентується нормами закону і мають, як правило, негласний характер.

Кримінально-процесуальна взаємодія між слідчим і працівниками оперативних підрозділів здійснюється у формі:

– надання оперативним підрозділам доручень на проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій (ст. 40 КПК України). При цьому необхідно звернути увагу, що доручення слідчого оперативним підрозділам для проведення ними слідчих (розшукових) дій скеровуються оперативним підрозділом з метою пришвидшення розслідування, оскільки, скерувавши такі доручення, слідчий не витрачає часу для проведення нескладних слідчих (розшукових) дій;

– надання оперативним підрозділам доручень щодо розшуку підозрюваних (ч. 3 ст. 281 КПК України) [8].

При розслідуванні розбоїв, формами взаємодії слідчих та оперативних підрозділів на початку досудового розслідування є:

взаємний обмін інформацією;

спільне аналітичне опрацювання початкових матеріалів та висунення основних версій;

планування першочергових заходів, спрямованих на перевірку основних версій;

визначення стратегії розслідування;

спільне проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій;

планування та вжиття заходів щодо захисту доказової бази.

Аналіз практичної діяльності засвідчує, що постійною формою співпраці між слідчими та працівниками оперативних підрозділів під час розслідування розбоїв є *взаємний обмін інформацією*. Так, працівниками оперативних підрозділів слідчому надається така оперативна інформація:

– щодо осіб, які раніше привертати увагу оперативних підрозділів і можуть бути причетні до вчинення кримінальних правопорушень. Така інформація може бути отри-

мана працівником оперативного підрозділу в результаті аналізу даних оперативних обліків.

– якщо розбій вчинено організованою злочинною групою, то її приблизну структуру. Закономірно, що працівники карного розшуку здатні набагато швидше отримати таку інформацію оскільки:

- здійснюють постійний аналіз даних щодо діяльності осіб протиправної спрямованості;

- забезпечують оперативний контроль за особами, які повернулись із місць позбавлення волі та не стали на шлях виправлення, та особами, які схильні до вчинення корисливо-насильницьких злочинів (у межах індивідуальної оперативно-розшукової профілактики);

- узагальнюють інформацію щодо типової структури організованого злочинного угруповання, у тому числі й сформованих неповнолітніми;

– щодо місць збуту викраденого майна та осіб, до цього причетних. Необхідно зазначити, що в результаті якісної організації оперативного обслуговування території підрозділи карного розшуку володіють інформацією щодо осіб, які причетні до скупівлі майна, одержаного злочинним шляхом, і, виходячи з предмета конкретного кримінального правопорушення, можуть зорієнтувати слідчого на необхідність допиту конкретних осіб у межах кримінального провадження.

Спільне аналітичне опрацювання початкових матеріалів та висунення основних версій. Така форма співпраці, як правило, використовується у випадку, коли злочинці не затримані одразу після вчинення розбою і інформація щодо них відсутня.

Одним із першочергових об'єктів аналізу є спосіб (механізм) учинення розбою та використані при цьому знаряддя.

Наступним об'єктом спільного аналітичного опрацювання слідчим та працівниками оперативних підрозділів є поведінка злочинців на місці робійного нападу. Водночас необхідно зазначити, що аналітичне опрацю-

вання таких даних у значній кількості випадків викликає труднощі, оскільки вихідними даними для аналізу виступають показання потерпілого.

Крім того на початковому етапі розслідування розбою детально аналізується предмет злочинного посягання, оскільки в окремих випадках за відсутності інформації, саме ці дані дозволяють висунути версію щодо особи, яка вчинила напад. Наприклад, якщо розбійний напад вчинили неповнолітні, то вони можуть залишати на місці події коштовні годинники та прикраси, що зумовлено тим, що вини нездатні оцінити реальну вартість указаної категорії майна, зокрема дорогих годинників, а також відсутність можливості подальшої реалізації вказаних предметів та страх використання їх особисто.

Визначення стратегії розслідування. При цьому необхідно звернути увагу на те, що така форма співпраці характерна за наявності декількох нерозкритих серійних розбійних нападів, та у разі наявності достатніх підстав для висновку, що вони вчинені однією злочинною групою.

Формування стратегії є більш широкою категорією та виходить за межі розслідування конкретного кримінального провадження, а передбачає й вжиття заходів щодо недопущення вчинення кримінальних правопорушень невстановленою злочинною групою в майбутньому. Під час реалізації цього завдання працівники слідчих та оперативних підрозділів спільно формують відповідну систему завдань, які перебувають у залежності між собою, зокрема слідчий формує перелік слідчих дій та тактичних операцій, а працівники оперативних підрозділів:

пошукові заходи, спрямовані на здобуття інформації щодо злочинної групи та фактів їх злочинної діяльності;

оперативно-профілактичні заходи, спрямовані на недопущення фактів учинення кримінальних правопорушень цією групою в майбутньому (посилення оперативної уваги до осіб, схильних до вчинення кримінальних

правопорушень, посилене оперативне перекриття місць можливої реалізації майна, отриманого злочинним шляхом, орієнтування негласних працівників на отримання інформації за фактами нерозкритої злочинної діяльності, інтенсифікація перекриття місць, які можуть бути обрані для вчинення кримінальних правопорушень групою тощо).

Важливим елементом співпраці між слідчим і працівниками оперативних підрозділів є *спільне планування та вжиття заходів щодо захисту зібраної доказової бази*. Звертаючи увагу на поширеність фактів протидії розслідуванню, особливо з боку організованих злочинних формувань, запобігання, протистояння й нейтралізацію такого впливу має забезпечувати комплекс заходів, спрямованих на захист матеріалів і результатів доказового провадження в кримінальному процесі, з тим, щоб не допустити використання неякісних чи викривлених фактичних даних і відомостей під час формування доказів, фальсифікацій під час їх перевірки й оцінки, неналежного використання, створити умови для розуміння навіть безперспективності протиправної діяльності зацікавлених осіб у цьому напрямі, змусити тим самим припинити їх протиправний вплив на органи досудового розслідування, судові органи чи учасників процесу тощо [9].

Взаємодія і ділові контакти між слідчим і оперативними працівниками при розслідуванні розбійних нападів мають бути постійними, починаючи з моменту виявлення кримінального правопорушення і аж до передавання матеріалів провадження до суду. Для цього вони повинні періодично інформувати один одного про отримані оперативні дані, що, з одного боку, допоможе слідчому в ході розслідування успішно реалізувати оперативні дані, отримані оперативними працівниками поліції, а з іншого – повною мірою використовувати матеріали слідства в своїй роботі. При цьому він має бути дуже обережним, погоджувати свої дії з оперативними працівниками, щоб не розкрити негласних методів роботи відповідних служб [10].

Згадавши Інструкцію з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні (2017 р.) варто наголосити, що у відомчих наказах, які регулюють взаємодію органів і підрозділів, має бути прописано необхідність запобігання кримінальним правопорушенням та їх взаємодія за напрямками, а саме:

1) *аналітично-прогностична діяльність* щодо криміногенної ситуації, причинності й детермінації вчинюваних на території кримінальних правопорушень, особливостей характеристики осіб, які їх вчиняють (включаючи й підобліковий елемент, зокрема, осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, у тому числі й ті які формально підпадають під адміністративний нагляд та раніше судимі; споживачами наркотичних засобів, зокрема й тих, яким встановлено діагноз «наркоманія»; хронічними алкоголіками, у тому числі й тих, які зловживають спиртними напоями; сімейними дебоширами, зокрема насильниками в сім'ї; криміногенно активними етнічними групами: цигани, азербайджанці, чеченці, росіяни, грузини, абхазці), здійснюваних заходів запобіжної діяльності та оцінки їх результатів. Метою прогностичної діяльності щодо запобігання злочинності, причин та умов, які її детермінують, особи злочинця, заходів запобігання та протидії злочинності (їх ефективності), а також наукових досліджень у цій сфері має бути визначення найзагальніших показників, що характеризують розвиток (зміну) злочинності в майбутньому, виявлення її позитивних і негативних тенденцій, а також пошук на цій основі способів зміни або стабілізації цих тенденцій у необхідному для суспільства і держави напрямі;

2) *стратегічно-програмно-планувальна діяльність*, яка включає в себе:

– визначення стратегії взаємодії із запобігання злочинності, основою якої має стати кримінологічна ситуація щодо злочинності, її причинності та детермінації, особи зло-

чинця, стану боротьби зі злочинністю; прогноз і рекомендації фахівців щодо ефективної боротьби зі злочинністю;

– визначення мети, завдань, органів і підрозділів НПУ, фінансування, очікуваних результатів програми взаємодії із протидії злочинності, яка також має містити планування боротьби зі злочинністю – цілеспрямований процес з вироблення плану, в якому на основі цілей і завдань боротьби зі злочинністю намічаються шляхи і засоби їх вирішення, нормативного, інформаційного, організаційного, методичного та ресурсного забезпечення на певний часовий період;

3) *реалізація програми взаємодії органів і підрозділів* НПУ в боротьбі зі злочинністю, її коригування та координація. Безпосереднє забезпечення реалізації такої програми має багатоаспектний характер та включає в себе управлінську діяльність, контроль, добір кадрів, їх підготовку, оптимальну розстановку, організацію підвищення кваліфікації, перепідготовку з урахуванням нових кримінологічних і більш широких соціальних реалій, розроблення нової техніки, ресурсне забезпечення боротьби зі злочинністю, аналіз ефективності прийнятих і коригування реалізованих програм;

4) *організація і розвиток наукових досліджень* щодо запобігання кримінальним правопорушенням. Йдеться, зокрема, про розвиток й удосконалення методики таких досліджень, упровадження результатів досягнень науки в практику;

5) підготовка і підвищення кваліфікації професійних кадрів Національної поліції у сфері запобігання злочинності;

6) формування правової культури населення, у тому числі й державних службовців, політиків, журналістів тощо, органами і підрозділами Національної поліції.

Організація взаємодії органів і підрозділів Національної поліції має базуватись на поставлених перед ними цілях і завданнях. Головними цілями такої взаємодії, з огляду на власне дослідження та опрацьовані літературні джерела, можна зазначити:

– обмеження впливу негативних обставин, пов'язаних з причинами та умовами злочинності;

– вплив на причини та умови розбоїв;

– вплив на мікросередовище й осіб, спосіб життя яких свідчить про схильність до користі, насильства, організації злочинних груп та вчинення корисливо-насильницьких злочинів проти власності громадян;

– вплив на осіб, які відбули покарання за розкрадання та схильні до вчинення нових злочинів, про що свідчать усталені зв'язки з іншими особами, метою яких є спільне посягання на чуже майно [11, с. 222].

Взаємодію поліції та громади ще називають англійським терміном CommunityPolicing (CoP). Вона полягає у тому, що поліція працює, враховуючи думку громади щодо проблем безпеки та громадського порядку на території обслуговування. Розвиток CommunityPolicing забезпечить мешканцям конкретних громад: можливість повідомляти поліції про проблеми у сфері безпеки та спільно з поліцією шукати рішення для їх подолання; урахування поліцією думки населення щодо питань безпеки при плануванні роботи, формуванні місцевих програм із підвищення безпеки; запровадження інноваційних платформ комунікації з населенням (онлайн-платформи, створення «карт злочинності» (crtimemapping), тематичні зустрічі, спільні ініціативи тощо), що допоможе мешканцям швидше отримувати реакцію на свої звернення та ефективніше вирішувати проблеми з безпекою; збільшення рівня поінформованості людей про те, що робить поліція, яка її роль, права та обов'язки; зосередження уваги на причинах кримінальних правопорушень, що дозволить завчасно попереджати їх; контроль за діяльністю поліції, отримання актуальної інформації про стан безпеки за місцем проживання [12, с. 219-220].

Завдяки співпраці дільничного офіцера поліції територіального підрозділу поліції з головою ОСББ (Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку), мешканцями

багатоповерхових будинків, представники інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, стало можливим залучити мешканців багатоповерхових будинків до активної участі у забезпеченні безпеки власного майна і публічної безпеки у місцях проживання; підвищення рівня правового виховання мешканців обласного центру та ролі громади на вплив на правопорушення; підвищення ефективності взаємодії поліції з громадою і навпаки громади з поліцією на засадах партнерських відносин; налагодження більш дієвого взаємообміну інформацією про кримінальні правопорушення, осіб, які причетні до них чи виношують наміри їх вчинити; відмова ймовірного злочинця від вчинення крадіжки майна вже на стадії готування злочину через усвідомлення власних ризиків бути затриманим в ході доступу до місця скоєння злочину.

Досягнення цієї мети неможливе без підвищення згуртованості громади, ефективної побудови партнерських відносин між поліцією та населенням.

Наявність системи відеоспостереження, ліквідація шляхів вільного доступу до будинків та їх окремих приміщень, покращення освітленості дворів та під'їздів, облаштування території, наявність інформативних табличок, згуртованість мешканців є основним важелем профілактики правопорушень, що вчиняються на територіях багатоквартирних будинків, а також здатні мінімізувати їх кількість та покращити стан розкриття.

Отже, поліція та громадські формування взаємодіють у різних формах, серед яких спільні патрулювання, рейди, обходи, огляди; спільне планування заходів щодо охорони публічного порядку та боротьби з правопорушенням; узгодження конкретних самостійних заходів (лекцій, бесід, рейдів, оглядів тощо); інструктаж поліцейськими членів громадської правоохоронної організації; спільний аналіз оперативної обстановки; інформування поліції про виявлені причини й умови порушення публічного порядку, спільні наради, семінари

та збори; навчання представників громадськості техніці забезпечення публічної безпеки і порядку, профілактичній роботі тощо.

Оптимізація цієї діяльності покликана надати нового імпульсу вітчизняним формам співпраці, які існували раніше. Залучення населення до забезпечення публічної безпеки і порядку та профілактики правопорушень є пріоритетним заходом загальносоціального запобігання грабежам і розбійним нападам, оскільки суттєво сприяє охороні правопорядку в державі [12, с. 221-222].

Важливою формою реалізації стратегії запобігання кримінальним правопорушенням на рівні обласних рад є прийняття ними комплексних цільових програм. Елементом системи «Безпечне місто» є програма «безпечний будинок», яка передбачає згуртування громади, ефективну побудову партнерських відносин між поліцією та населенням. Наявність системи відеоспостереження, ліквідація шляхів вільного доступу до будинків та їх окремих приміщень, покращення освітленості дворів та під'їздів, облаштування території, наявність інформативних табличок, згуртованість мешканців є основним важелем профілактики правопорушень, що вчиняються на територіях багатоквартирних будинків, а також здатні мінімізувати їх кількість та покращити стан розкриття. Розвита ланка безпечних осередків (безпечний будинок, безпечна школа, безпеч-

ний садок, безпечна вулиця) дозволить сформувати розвинене безпечне середовище всієї країни [13]. Також потребують запровадження у кожному населеному пункті смарт-зупинки, облаштовані камерами відеоспостереження, що фіксують усе навколо. Люди, які чекають на транспорт автоматично знаходяться під захистом поліції. Відомості з камер відеоспостережень мають оброблюватись в аналітичних сервісних центрах, що мають діяти при Управліннях поліції або міських радах.

Таким чином, важливе значення для запобігання організованим формам розбоїв має налагодження підрозділами НПУ взаємного обміну інформацією з: а) установами органів охорони здоров'я та навчальними закладами. Інструктажі медичного персоналу, а також своєчасної передачі інформації в правоохоронні органи, що дозволить отримувати відомості як про осіб причетних до вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів, так і про потерпілих від таких протиправних дій; б) громадськістю, шляхом розвитку Community Policing з мешканцям громад, що забезпечить: можливість повідомляти поліцію про проблеми у сфері безпеки та спільно з поліцією шукати рішення для їх подолання, формуванні місцевих програм із підвищення безпеки; залучення населення до забезпечення публічної безпеки і порядку та запобігання правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Волощук А. М., Ярмачі Х. П., Чернишова О. О. Діяльність органів внутрішніх справ щодо протидії правопорушенням: монографія. Одеса: ОДУВС, 2013. 176 с. С. 109
2. Семененко В. В. Кримінологічна характеристика та запобігання грабежам в Україні: дис... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2017. 291 с.
3. Великий тлумачний словник української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь: Перун, 2009. 1440 с. С. 85
4. Кримінологія: підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головін, М. Ю. Валуська та ін.; за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головіна. Харків: Право, 2014. 440 с.
5. Кримінологія. Академічний курс / за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 588 с.
6. Мазур Л. А., Морозова Я. О. Напрямки взаємодії підрозділів карного розшуку з різними суб'єктами протидії злочинам. *Право і безпека*. 2012. № 5 (47). С. 181–185.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. Ред.: В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. К.: Юстініан, 2012. 1328 с.
9. Підюков П., Конюшенко Я. Захист доказів і доказового провадження в кримінальному процесі України. *Вісник Академії управління МВС України*. 2010. № 2. С. 109–117.
10. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: наказ Міністерства внутрішніх справ України 07 лип. 2017 р. № 575. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>
11. Семенишин М. О. Взаємодія органів та підрозділів національної поліції щодо запобігання насильницьким грабеджам в Україні. *Наше право*. 2018. №1. С. 218–225.
12. Лісниченко Л. В. Взаємодія поліції та об'єднаних територіальних громад у запобіганні грабеджам та розбійним нападам. *Діджиталізація і безпека* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 19 листоп. 2020 р.). Харків : Право, 2020. С. 219–222.
13. Проект «Безпечний будинок». URL: <https://www.slideshare.net/ssuser313470/ss-140596965>

Анотація

У статі запропоновані шляхи взаємодії органів і підрозділів Національної поліції України на етапі виникнення злочинної ситуації, зокрема виявлення, блокування, нейтралізація, усунення причин та умов злочинності, а також виявлення і профілактичний вплив на осіб з антисуспільною спрямованістю, які можуть вчинити кримінальне правопорушення або продовжити свою злочинну діяльність.

Встановлено, що проблемою на практиці є відсутність досвіду взаємодії у припиненні злочинної діяльності організованих груп, недопущенні завершення задуманих, підготовлених та розпочатих злочинів з одночасним ужиттям комплексу процесуальних заходів щодо притягнення правопорушників до відповідальності. Важливе значення для запобігання організованих форм розбоїв має налагодження підрозділами поліції взаємного обміну інформацією з: установами органів охорони здоров'я та навчальними закладами; громадськістю, шляхом розвитку Community Policing з мешканцям громад; залучення населення до забезпечення публічної безпеки і порядку та запобігання правопорушень. Потребують подальшого унормування законодавчі положення, що стосуються впровадження механізму заохочення громадян, співробітників контролюючих органів, які сприяють запобіганню розбоїв; введення пільгових інститутів для осіб, які добровільно відшкодували шкоду, заподіяну злочином, або сплатили необхідну компенсацію; впровадження системи кримінального аналізу та аналізу ризиків злочинності, удосконалення порядку доступу оперативних підрозділів до автоматизованих інформаційних систем державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій; криміналізації визнання особою своєї належності до лідерів кримінального світу («злочинців у законі») та посилення кримінальної відповідальності за окремі корисливо-насильницькі злочини, учинені з організованими формами співучасті. З огляду на реформу кадрового апарату доцільним є розширення і поглиблення спеціалізації працівників поліції (працівники превенції, оперативних підрозділів, слідчі) у виявленні та розслідуванні розбоїв, організація підвищення їх кваліфікації на прикладах успішного розкриття таких злочинів.

Ключові слова: розбій, напад, банда, організована злочинність, взаємодія, Національна поліція України, запобігання, громадскість, Community Policing.

Yepryntsev P.S. Cooperation of the units of the National Police regarding the prevention of robberies committed by organized criminal groups

Summary. The article proposes ways of interaction of the bodies and units of the National Police of Ukraine at the stage of the emergence of a criminal situation, in particular the detection, blocking, neutralization, elimination of the causes and conditions of crime, as well as the detection and preventive influence on persons with an anti-social orientation who may commit a criminal offense or continue their criminal activity.

It has been established that the problem in practice is the lack of experience of cooperation in stopping the criminal activities of organized groups, preventing the completion of planned, prepared and initiated crimes with the simultaneous use of a set of procedural measures to bring offenders to justice. It is important for the prevention of organized forms of robberies that police units establish a mutual exchange of information with: health care institutions and educational institutions; the public, through the development of Community Policing with community residents; involving the population in ensuring public safety and order and preventing crimes. The legislative provisions concerning the implementation of the mechanism of encouraging citizens, employees of control bodies, which contribute to the prevention of robberies, require further standardization; introduction of preferential institutions for persons who voluntarily compensated for the damage caused by the crime or paid the necessary compensation; implementation of the system of criminal analysis and analysis of crime risks, improvement of the procedure for access of operational units to automated information systems of state bodies, local self-government bodies, enterprises, institutions and organizations; criminalization of a person's recognition of belonging to the leaders of the criminal world («thieves in law») and strengthening of criminal responsibility for individual self-interested and violent crimes committed with organized forms of complicity. In view of the personnel reform, it is advisable to expand and deepen the specialization of police officers (employees of prevention, operational units, investigators) in the detection and investigation of robberies, the organization of improving their qualifications based on examples of successful detection of such crimes.

Key words: robbery, attack, gang, organized crime, interaction, National Police of Ukraine, prevention, community, Community Policing.